

**Kommunernas
socialtjänst k.f.**

SERVICENIVÅ PERSONLIG ASSISTANS

1.1.2025

Dokumentansvarig Områdeschefen för funktionsservice	Antaget av och datum FST 11.12.2024/§ 164	Datum för ikraftträdelse 1.1.2025
Dokumentnamn och diarienummer Servicenivå personlig assistans	Reviderad (datum och av vem) -	Giltighetstid Tillsvidare, nivåer som fastställs enligt lag uppdateras i dokumentet på tjänstens vägnar.

Innehållsförteckning

1. Personlig assistans för svårt funktionsnedsatt.....	2
1.1 Innehåll och omfattning av personlig assistans	2
1.2 Ansökan om personlig assistans.....	3
1.3 Beviljandet av personlig assistans	4
1.3.1. Personlig assistans för barn	4
1.4 Olika sätt att ordna personlig assistans	5
1.4.1 Arbetsgivarmodellen	5
1.4.2 KST som arbetsgivare	5
1.4.4 Anhöriga	5
1.5 Avgifter för personlig assistans	6

1. PERSONLIG ASSISTANS FÖR SVÅRT FUNKTIONSNEDSATT

KST ska ordna personlig assistans enligt Handikappservicelagen §8c, ifall personen på grund av sitt funktionshinder eller sin sjukdom nödvändigt behöver sådan service för att klara av de funktioner som hör till normal livsföring. KST har dock inte särskild skyldighet att ordna personlig assistans, ifall tillräcklig omsorg om den svårt funktionsnedsatta kan tryggas genom åtgärder inom den öppna vården eller inom serviceboende. Personlig assistans är en service som KST har särskild skyldighet att ordna oberoende av anslag i budgeten.

Personlig assistans är hjälp som möjliggör ett självständigt liv för den svårt funktionsnedsatta personen.

Tjänster för personer med funktionsnedsättning ordnas i första hand som en del av det allmänna servicesystemet, bland annat i enlighet med socialvårdslagen. Handikappservicelagen är primär i förhållande till lag (FFS 519/1977 samt LL 48/1978) angående specialomsorger om utvecklingsstörning. Service och stöd för personer med intellektuell funktionsnedsättning ordnas i första hand med stöd av handikappservicelagen till de delar dessa är tillräckliga och lämpliga med tanke på servicebehovet och i övrigt överensstämmande med personens intressen.

1.1 Innehåll och omfattning av personlig assistans

Personlig assistans innebär ett nödvändigt stöd för att klara av vardagliga sysslor som personen utan funktionsnedsättning eller sjukdom skulle klara av själv.

Med personlig assistans avses enligt handikappservicelagen, den nödvändiga hjälp som en svårt funktionsnedsatt har behov av hemma eller utanför hemmet: i de dagliga sysslorna, i arbete och studier, i fritidsaktiviteter, i samhällelig verksamhet och i upprätthållande av sociala kontakter. Syftet med personlig assistans är att den ska hjälpa en person med svår funktionsnedsättning att kunna göra sina egna val gällande dessa funktioner.

Den personliga assistansen ordnas för dagliga sysslor, arbete och studier i den utsträckning som det är nödvändigt för den svårt funktionshindrade. Som dagliga sysslor räknas generellt det som hör till det dagliga livet, som förflyttningar, påklädning, skötsel av hygien, klädvård och matförsörjning, skötsel av hemmet och uträttande av ärenden. Till dagliga sysslor räknas även deltagande i de dagliga sysslorna av de barn som den svårt funktionshindrade sköter eller har vårdnaden om.

Om behovet av hjälp och assistans i första hand grundar sig på omsorg, vård och tillsyn, bör behovet tillgodoses på annat sätt än genom personlig assistans. Behovet av assistans hos en

person som bor i en boendeserviceenhet tryggas inom boendeenheten i första hand med hjälp av enhetens personal.

Arbete som utförs av en svårt funktionshindrad kan basera sig på ett anställningsförhållande eller på företagsamhet, och att arbetet utförs regelbundet eller återkommande under vissa tidsperioder. Understöd för assistans i arbetet kan beviljas i de fall som då den personliga assistenten möjliggör eller underlättar den funktionsnedsattas förmåga att arbeta. Organisationsverksamhet räknas inte som arbete utan som samhälleligt deltagande.

Personlig assistans för att upprätthålla hobbyverksamhet, samhällsinflytande och social växelverkan ordnas för minst 30 timmar per månad. Vid dimensionering av antal timmar beaktas det individuella hjälpbehovet som definieras i serviceplanen och livssituationen som helhet. Timantalet kan vara lägre än 30 timmar i veckan, ifall det räcker att tillförsäkra den svårt funktionsnedsattas nödvändiga hjälp.

Personlig assistans kan ordnas också för den funktionsnedsattas skäliga semester- eller arbetsresor utomlands. Understöd beviljas inte ifall personens hemkommun ändras på grund av utlandsvistelsen eller om det i övrigt är frågan om en mer långvarig eller permanent vistelse utomlands.

1.2 Ansökan om personlig assistans

Ansökan om personlig assistans görs genom kontakt med KSTs socialarbetare inom verksamhetsområdet funktionsservice och sysselsättning. På KSTs hemsida finns e-tjänst för ansökan samt vid behov även ansökningsblankett för utskrift. Ansökningsblankett kan även hämtas från KST. Det är även möjligt att lämna i en fritt formulerad ansökan.

Till ansökan bifogas ett läkarintyg (till exempel C-intyg) och eventuella andra sakkunnigutlåtanden. Bilagorna behövs inte om KST redan har uppgifterna och inga förändringar har skett. Socialarbetaren som handlägger ansökan kan också begära in annan relevant information i relation till ansökan.

1.3 Beviljandet av personlig assistans

För att beviljas personlig assistans förutsätts en svår funktionsnedsättning. Beviljande av personlig assistans baserar sig inte på en specifik sjukdom, utan fattas på basis av en individuell bedömning utifrån handikapplagstiftningens kriterier.

När det gäller att ordna personlig assistans anses som svårt funktionsnedsatt den som till följd av en långvarig eller framskridande funktionsnedsättning eller sjukdom nödvändigt och upprepande gånger behöver en annans persons hjälp för att klara de dagliga sysslorna, och att behovet i första hand inte beror på sjukdomar och funktionsnedsättningar som har samband med normalt åldrande.

För att personlig assistans ska kunna ordnas förutsätts att den svårt funktionsnedsatta har resurser att definiera assistansens innehåll och sättet att ordna den.

Utgående från serviceplanen fattas beslutet om personlig assistans. Därefter görs det en utförandeplan/arbetsbeskrivning för assistans och i den uppmärksammas särskilt följande faktorer:

- om funktionsnedsättningen är svår (funktionsnedsättningens slag eller sjukdomens grad, slag och kontinuitet)
- den svårt funktionshindrades rörelseförmåga och hjälpens nödvändighet
- den svårt funktionshindrades resurser för att bedöma vilken hjälp som behövs och hur den ska genomföras.
- hur den personliga assistansen främjar förmågan att klara sig självständigt och vara delaktig
- vilka vardagliga sysslor assistenten behövs för
- hur omfattande stödbehovet är (det genomsnittliga timantalet) och vid vilka tider av dygnet stödet behövs
- på vilket eller vilka sätt den personliga assistansen ska arrangeras ändamålsenligt
- behovet av andra tjänster och stödåtgärder och relationen till den personliga assistansen.

Faktorer som antecknas i den individuella serviceplanen får inte utan motiverade skäl förbigås i beslutsfattandet. Serviceplanen kontrolleras vid behov eller om det sker förändringar i den funktionsnedsattas omständigheter eller i behovet av service.

1.3.1. Personlig assistans för barn

Svårt funktionsnedsatta barn kan beviljas personlig assistans ifall barnet inte är under sina föräldrars eller andra vårdnadshavares omedelbara eller ständiga tillsyn och i behov av kontinuerlig vård, utan åtminstone delvis kan påverka och fatta beslut om sina egna

handlingar. I bedömningen beaktas barnets individuella situation, utvecklingsnivå och omständigheter.

En elev som får stöd i sitt lärande och skolgång har rätt att få sådana tolknings- och biträdestjänster och hjälpmedel vilka är en förutsättning för elevens deltagande i undervisningen. Beslut om dessa tjänster fattas inom den kommunala grundskolan.¹

1.4 Olika sätt att ordna personlig assistans

När det bestäms på vilket sätt personlig assistans ska ordnas och när själva assistansen ordnas ska KST beakta den svårt funktionsnedsattas egna åsikter och önskemål samt det i serviceplanen definierade individuella hjälpbehovet och den funktionsnedsattas livssituation i helhet.

Formen för assistansen bör stödja och främja den svårt funktionsnedsattas självständiga liv och likvärdiga rätt till att leva i samhället samt personens förmåga att göra likadana val som andra människor. Socialarbetaren fattar beslut om på vilket eller på vilka sätt den personliga assistansen ordnas.

1.4.1 Arbetsgivarmodellen

Arbetsgivarmodellen är det primära sättet för att ordna personlig assistans. Modellen innebär att den svårt funktionsnedsatta personen själv väljer sin assistent och fungerar som assistentens arbetsgivare. Kostnaderna ersätts av KST. Den svårt funktionsnedsatta personen och dennes assistent ska göra upp ett skriftligt arbetsavtal där arbetsuppgifterna, arbetstiden, lönen och andra villkor för arbetsförhållandet bestäms. Arbetsgivaren kan inom ramen för assistansersättningen anställa fler än en assistent om de praktiska arrangemangen kräver det. Principerna för arbetsförhållandet bestäms i arbetslagstiftningen och AKTA-avtalet.

1.4.2 KST som arbetsgivare

KST kan ordna personlig assistans genom att fungera som arbetsgivare. Assistentens sätt att arbeta, arbetsuppgifter och arbetstider är ett avtal mellan KST och assistenten. Principerna för arbetsförhållandet bestäms i arbetslagstiftningen och AKTA-avtalet.

KST kan ordna personlig assistans genom att köpa tjänster av privat eller offentlig serviceproducent. Assistentens sätt att arbeta, arbetsuppgifter och arbetstider är ett avtal mellan serviceproducenten och assistenten i enlighet med KSTs beställning.

1.4.4 Anhöriga

En anhörig till den svårt funktionsnedsatta kan inte fungera som personlig assistent, om detta inte av särskilt vägande skäl kan ses förenligt med klientens intresse.

¹ 21 § landskapslag (2020:32) om barnomsorg och grundskola

Stöd för närståendevård är den primära stödformen om en anhörig eller annan närstående person huvudsakligen har hand om vården och omsorgen av personen med svår funktionsnedsättning. Med anhörig avses partner, barn, förälder eller mor-/farföräldrar till den gravt handikappade. Med annan närstående avses sambo.

1.5 Avgifter för personlig assistans

Den personliga assistansen är en avgiftsfri service för klienten.

En person med svår funktionsnedsättning är skyldig att meddela beslutsfattaren om sådana ändringar i omständigheterna som påverkar anordnandet av personlig assistans.